110

POSITIONES INAUGURALES

De

INCUBO

QVAS

PRÆSIDE ET AUSPICE DEO

Jussu & Autoritate

MAGNIFICI, NOBILISSIMI ET AMPLISSIMI COLLEGII MEDICI

In Florentissima ac Celeberrima Argentoratensium Academia

Pro

Summis in Arte Medica Honoribus & Privilegiis Doctoralibus ritè conseqvendis

Publicæ & solenni Disqvisitioni

exponit

JOHANNES AWEN/

Soldinensis Neo-Marchicus.

Ad d. 12. Febr. H. L. Q. solitis.

ARGENTINÆ

Literis GEORGII ANDREÆ DOLHOPFFII,

Imprimebat JOHANNES Schütz.

Anno M.DC.LXVI.

SERENISSIMO ET CELSISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,

DN. CAROLO ÆMILIO,

MARCHIONI BRANDEBURGENSI, MAGDEBURGI, BORUSSIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM, STETINI, POMERANORUM, CASSUBIORUM, VANDALORUM, NEC NON IN SILESIA, CROSNÆ ET CARNOVIÆ DUCI, BURGGRAVIO NORIBERGENSI, PRINCIPI HALBERSTADIENSI ET MINDENSI, COMITI MARCÆ ET RAVENSBERGÆ, DYNASTÆ IN RAVENSTEIN, &c. &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

Salutem & Felicitatem perpetuam.

P.

ILLUSTRISSIMO TUO, *Serenissime Princeps*, NOMINI thesulas hasce inaugurales humillimâ animi subjectione consecro, & ad Verendissimos, utcunque tenellos, *Serenissimæ T. Celsitud.* pedes provolutissimus depono; recordatus terræ, quâ sors fatalis me satum voluit ac natum: Huic enim, cùm, Platone monitore, magnam ortûs nostri partem debeamus, non malè colligo, tantandem & *Patribus* ejusdem, *Animæ Patriæ*, deberi: Quorum provisionibus atque consiliis, quorum tutelæ ac curis vitam, salutem, securitatem suam ac statum referre, si qua forte ex ignarissimis prætereat quenquam, docebitur is certè à vectoribus & nautis, qui Imperatori Rom. secundo acclamabant quondam Per Te, *Auguste*, vivimus: Per Te libertate atque fortunis sub vite & ficu nostrâ securi fruimur: Per Te navigamus. Omninò per TE, *Celsiss. Princeps, & ad protegendum latissimè expansas Aqvilæ Brennicæ Alas*, quisque negotiis suis ac rebus operam adhuc in pace navamus: Per *Illas* & Suggestus, & Cathedræ, & Tribunalia resonant: Per *Illas* minimus ego, & indignus tantâ Munificentiâ, pietatis & artium prima olim jeci fundamenta, & postmodùm in scholis Patriæ ulteriùs doctrinâ imbuto, Lyceo tandem, nôn Gvilielmicæ saltem ditionis œcumenico, quod Berlini est; egregio sanè propensissimi *Vestri*, S. S. P. P. in rem literariam animi specimini, & præclaro plus quàm Regiæ liberalitatis monumento, quinquennium immorandi fuit copia: ut magis magisque ardua moliri cœperim, & ipsas denique Academias cum fructu conscendere valuerim; DEO Auspice. Hinc vides, *Celsiss. PRINC.* quô jure meritoque Tua reposcas: quô debitô omnes omnia accepta, & veluti mutuò concessa *Domino & Creditori Nostro* referre teneamur. Ad fontem, undè exeunt, reverti dicuntur flumina. Et agellos cultiores videmus,

colono

colono suo fructum facere sexagecuplum & centuplum. Atque in corpore nostro Capiti, &, quæ à Medicis principes salutantur, partibus, omne suum officium minora conferunt membra, cùm acceperint istinc. Nec est, quocunque etiam mitto mentem, quod dubitare faciat, quin *Sereniss. Tua Illustritas* adhibitô de mira illa ingeniorum varietate judiciô, Benignis ocellis, & animulô Clementi eum quoque respexerit, qui pro modulo suo, & tamen divinitùs concesso talento, si non fuggerianas confecerit opes; utiles tamen atque honestas, quas citra ruborem offerre queat, fideli tandem sedulitate fuerit lucratus. Nunc ampliùs nihil addo. Vides probè, S. P. quid sim dicturus.

Non ex temeritate quoque mentem subit præsentis diei memoria, quem aliquoties festivè celebratum memini, ex instructissimo illo Musarum Svevicarum delubro; quòd hoc ipso die, tot tantisque suspiriis & exoptati & dudum expectati *Duorum Magnorum Siderum* Exortus, totius Orbis Zolleriani ruperint quondam nubila, & dissipatis variorum metuum tenebris, post spurcos ac fœdos, amœnos redire fecerint dies & placidos: sicque felicissimo *Sui* aspectu vigorem ac lumen reddiderint attonitis, Astra Beneficentissima. TE sentio, *Celsissime PR. & Serenissimum Potentissimumq; DN. Parentem, Electorem, Dominos Nostros Gratiosissimos*: QVOS, *Serenissimum* quidem *Parentem*, ante lustra novem, & spatium annuum; *Te* verò, *Illustriss. Princeps*, undecenniô nunc finitô, VIII. Id. Febr. propensissimis fatis, ridente Sole, ineffabili omnibus lætitiâ perfusis, benignissimè exclusit Cœlum, ac dona, vah! quanta, donavit indignis nobis, immerentibus nobis. Felicissimum diem, nunc pluribus Solibus coruscum! Notetur nobis jam meritissimô jure sacra Dorotheæ lux candidissimô lapillô, quâ Δῶρα Θεῦ tulimus, cœlestia Pignora. Gratulamur ergò voce maximâ *Celsissimæ Domui Brandeburgicæ*, quòd non salvam modò florentemque *Eam* hodiè intueamur, sed & auctam egregiè

egregiè, omnibusque ſuis numeris & partibus beatam. Vivat *Elector noſter Sereniſſimus* Pius, Felix, Auguſtus, dum numerare ſoboles ſobolem, & METIPSUM neſcire nequit ſuperſtitem! Vivat *Electoriſſa Sereniſſima*, vigeat jucundiſſimè, floreat, fructus ferat! Vivatis, *Fratres Sereniſſimi*, *Elegantiſſimum Auguſtiſſimumq; Par*, florentes opibus, felices conſiliis, invicti concordiâ! Vive, *univerſa Potentiſſima & Illuſtriſſima Domus*! Benedicat Tibi Jehovah, & cuſtodiat Te: lucere faciat Jehovah faciem ſuam ſuper Te, & miſereatur Tui: attollat Jehovah faciem ad Te, & det Tibi pacem! Surge Jehovah, diſpergantur inimici WILHELMI tui, CAROLI tui, FRIDERICI tui, & fugiant odio habentes EOS à facie tua! Stent illibata ſemper, integra ſemper, & incorrupta Regna Brennica! Fiat! Fiat! Argentinæ, d. 6. Febr. Anno 1666.

Sereniſs. Veſtr. Celſitud.

Devotiſſimus ac ſubjectiſſimus

Servus

Joh. Awen.

De
INCUBO SEU EPHIALTE.
Procemium.

DIvinum illud, plenum rationis & consilii animal *Tull.* à sapientissimis olim *AEgyptiorum Sacerdotibus* adorandum & admirandum appellatum, quem vocamus hominem: μέτρον illud ἁπάντων *Pythagor.* θαῦμα θαυμάτων *Plat.* τολμηροτάτης τῆς φύσεως ἄγαλμα *vetustiss. Zoroast.* naturæ deliciæ *Plin.* *omniumq́; consensu* mundi epitome atque μικρόκοσμος, licet verendæ suæ majestatis imaginem ubique habeat expressam, lucent tamen in Capite plures divinitatis illius & principatûs animæ radii. Est etenim præstantissimum hoc divinissimumque membrum *Plat.* non modò sensuum sedes, & motuum προαιρετικῶν artifex; sed & sapientiæ est domicilium, memoriæ, judicii, cogitationum; quibus opifici DEO humanum genus redditur simillimum *Andr. Laur.* Ut non usque adeò longè extra oleas vagari videatur *Platonicorum turba,* (quamvis *Galenus* aliam tueatur sententiam) dum cœlo proximum, in editissimo loco Caput situm esse statuit, quòd intelligentem animæ facultatem, tanquam reginam & principem, in sublime attolli oportuerit, ut θυμοειδὴς & ἐπιθυμητικὴ, tanquam famulæ illi subservirent, ejusque gubernaculô regerentur. Et si penitiùs perlustretur res, est certè equidem in homine caput, quod in mundo cœlum: hoc intelligentiarum (Aristotelicarum); illud rationis sedes, & ab *Homero* non inconcinnè οὐρανὸς dictum; quod ad instar magnæ sphæræ, ejus influxu ac illustratione inferiora moveantur & sentiant. Ægyptii, Serapidis simulacro aliàs humanâ specie, pro capite cœlum imposuêre; ad innuendam summam capitis & necessitatem & dignitatem: eique Jovem Deorum maximum, quemadmodùm cæteris singulis membris minores, præfecerunt. Hìc sacram Palladis arcem Poëtæ locant, dum eam è Jovis cerebro pronatam fingunt: hìc mentis sensuumque est regimen; hìc culmen altissimum. A cerebri esu & usu, tanquam re sacrâ, abstinebant Veteres; sternutantibus benè precabantur, & genua flectebant: Per caput jurabant; capitisque nutu pacta confirmabant. Et hodienùm caput, integrum sæpè animal, summam rei & principium denotat. Infiniti laboris & longi temporis negotium foret, mirificissimam capitis fabricæ concinnitatem dureriano delineare peniculô,

peniculô, & ſtupendi Naturæ operis ſingulas contrectare partes: Quæ ubertim omnes Conditorem ſuum loqvuntur, tantummodò mirandum. Id monebo ſaltem: Quantò ſupra aliarum corporis partium conditionem evectum, in ſupremo faſtigio locatum eſt Caput, tantò lapſu graviore ruit, quando è ſtatu ſuo naturali excidit. Ut neſciam, an Affectus Cephalicos dixerim graviſſimos, vel quòd parvis momentis ex homine faciant quaſi non hominem, (nam mihi perſvaſiſſimum habeo, nec fallar, duco, opinione meâ, longè fore ſatius, non vivere, quàm epilepticum, apoplecticum, melancholicum, maniacum vivere) vel quòd medendi Artificum ſpem & expectationem toties fruſtrentur in cura. De *Incubo* apud pleroſque deſpecta res eſt, ut vel ſaltem in riſum abeat, & luſus tantùm naturæ, atque nocturnum habeatur ludibrium. At omninò ludibrium; ſiquidem frequentiùs vexet: ac, teſte experientiâ, fidiſſimâ rerum magiſtrâ, & ipsâ ratione, pernicioſiſſimorum affectuum anteſignanus eſt, qui, nî maturè ei occurratur, jocum in ſerium, & riſum in fletum vertit ac ejulatum. Nil tutò, inquit *Alex. ap. Curt.* in hoſte deſpicitur: quem ſpreveris, valentiorem negligentiâ facies. Parva ſæpè ſcintilla contemta, magnum excitavit incendium. Quod ego non incommodè de Incubo affirmârim: ut hinc dignum judicârim Symptoma, quod ſolenni Cenſuræ deſtinarem. Annuat Deus auſo, idque fauſtum felixque velit!

THESIS

THESIS I.

UT ordine, quem ipsa Medicina præit, procedamus, libet primùm *Thematis* propositi Ὀνοματολογίαν excutere: posteà Πραγματολογίαν enodare: & I. *affectum* ipsum, in quantum fieri potest, *definire*: II. *causas* ejus exponere: III. *differentias* illius enarrare: IV. *signa* diagnostica & prognostica patefacere: V. ad *indicationes* & *curationem* accedere; non illam quidem specialem, in qua auxiliorum materia sigillatim omninò tradatur: sed brevitatis studiô generalem potiùs, quid agendum saltèm indicantia ostendant, paucis palàm facere.

NOMEN.

II. Nomina igitur quod attinet, vocatur Affectus præsens frequentissimè *Incubus* seu *Incubo*: aliàs etiam *Suffocatio, Strangulatio, Suppressio nocturna*: Græcè Ἐφιάλτης, ἐπιάλτης, πνιγαλίων, πνιγάμων, πνιγμὸς, ἐνύπνιον, ἐπιβολή: quòd hoc malô correpti, dum obdormiscunt, se ab aliquo hostiliter invadi, aut aliâ quâdam mole irruente & *incubante*, opprimi ac quasi suffocari somnient. Germanorum idiomate exprimitur **die Mahr / das drucken oder reiten der Mahr / das Rätzel / Nachträtzel / Nachtmännlein / Schrötl / der Alp.** Quæ denominationes pleræq; omnes Ethnicorum deliramentum olent, quibus aniliter erat persvasum, à Dæmonibus & Faunis tantùm ita ludi & subsannari semisopitos: *Hipp. Plin.*

III. *Hol-*

III. *Hollerius* memorat, ſe aliquandò in primitivæ Eccleſiæ hiſtoriis legiſſe, catechumenos *Incuborum* inſultibus & variis Dæmonum ludibriis vexari ſolitos eſſe, quibus poſtmodùm Evchariſtiæ ſumtione fuiſſent liberati. Et *Auguſtin. Thom. Aq. Sixt. Senenſ.* & alii meminerunt *Incuborum* Dæmonum, qui, aſſumtis humanis corporibus, mulieribus ſagis ſe commiſceant, & ab incubando ita dicantur; ſicuti qui viris magis, & muliebria patiantur, Succubi. Talique è congreſſu & mixtione primordia ſua quondam duxiſſe gentem Hunnicam, Annalibus eſt proditum. Verùm an hoc, & quâ ratione fiat, non eſt hujus loci diſqvirere, cùm tantùm de affectu p.n. à cauſis ſuis phyſicis proveniente, remediiſque naturaliter operantibus cedente, agere nobis ſit animus: Cujus talis conſtitui poteſt

DEFINITIO.

IV. *Incubus eſt inter dormiendum ſensûs ac motûs, hujus quidem in pectore evidentior, imminutio, cum depravata phantaſia, & falſo rei gravis corpori incumbentis inſomnio, ob impeditam ſpirituum, obſtructis à vapore meatibus cerebri, ad nervos penetrationem.*

V. Eſt er. *Symptoma* in genere læſarum functionum, præcipuè & primariò animalium. *Morbum*, quem ſequitur, ſtatuit *Averrhoës* intemperiem cum materia: Verùm, cùm de cauſa immediata & proxima ſermo eſt, ſtatuendus potiùs Morbus *meatuum*, & ſpecialiùs quidem, anguſtia & obſtructio ductuum ſeu viarum cerebri, quæ ad initium ſpinalis medullæ tendunt, & ſpiritus animales ad organa ſenſus & motus defe-

runt,

runt. Hæ enim viæ oppletæ flatibus, cùm impediant transitum facultatis animalis,(loquimur cum Medicis) consequenter motum & sensum impediunt. *Pars* primariò *affecta* est *Cerebrum*. *Causæ*. De quibus omnibus prolixiùs *thess. seqq.*

CAUSÆ.

VI. *Proxima.* Cùm communi Medicorum sententiâ sit receptum, spiritus animales sensûs & motûs esse instrumentum, & sensum ac motum sine spiritibus illis obiri non posse; colligimus rectè, spirituum animalium in organis sensûs & motus defectum, proximam & continentem læsarum actionum animalium, atque sic ipsius quoque Incubi esse causam. Verùm quidnam sit, quod facit, ne spiritus in organa illa influant, illud est, quod controvertitur.

VII. Antiqvorum erat sententia, denegari ac prohiberi spirituum influxum & motum, propter ventriculorum cerebri obstructionem. Præsupponebant enim, spiritus animales in ventriculis cerebri & generari, & contineri, & moveri, atque hinc in nervos influere. Neque ex Modernis desunt, qui in cerebelli ventriculô, principio spinalis medullæ insculptô, quem vulgò quartum appellant, nonnulli ventriculum medullæ oblongatæ nobilem, hosce spiritus seu generari & elaborari, seu colligi autumant: cùm tamen is reverà nullus sit.

VIII. *Varolius* contrà, *Platerus*, *Bauhinus*, & ex Recentioribus alii, diligenti cerebri anatomiâ edocti, pluribus rationibus longè probabilius esse demonstrârunt, non in ventriculis, utpote excrementorum receptaculis, sed in ipsa cerebri substantia molli, fungo-

ſa ac poroſa, ſuis membranis concluſâ, ſpiritus animales generari, (vel veriùs vitales alterari, & ad functiones, animales appellatas, ritè peragendas, præparari) contineri, atque ex hac in nervos tranſire. Ex quo ſequitur, ventriculorum cerebri obſtructionem, per ſe influxum ſpirituum non prohibere, nec Incubi cauſam eſſe poſſe. Idemque docent in apoplexiâ mortuis obſervationes anatomicæ, & ipſa αὐτοψία; ex quibus conſtat, ventriculis ſalvis, & vel inanibus, vel tamen non majori ſolitâ excrementorum copiâ repletis, interiiſſe homines. Contrà reperias apud *Veſal.* & *Gvilelm. Fabric.* exempla hydrocephalicorum, qui ipſius cerebri cavitate, & quidem dextrô ſiniſtrôque ventriculô, aliquot menſuras aquæ continuerint, & tamen nihilominus ad mortem uſque omnibus ſenſibus integrè ſint uſi.

IX. *Vera* igitur & genuina *cauſa* denegati ſpirituum in ſenſuum & motûs organa influxûs, hoc in Affectu, eſt poſteriorum cerebri meatuum anguſtia, ſeu principii nervorum in baſi cerebri obſtructio, facta à vapore craſſo.

X. A vapore, inqvam, ut materiâ facilè diſſipabili; non humore: qvùm, ut citò fit, ita citò quoque pereat & deſinat paroxyſmus. A craſſiore autem & graviore vapore: quoniam tamen æger non ita citra difficultatem expergiſcitur, quàm aliàs ſomnô detentus. Obſtructio etiam illa non integra eſt, totalis ac perfecta; ſed levis ſaltèm, imperfecta, partialis atque ita comparata, ut adhùc aliquid ſpirituum ad ſubjecta membra penetrare qveat. Pars verò cerebri poſterior præcipuè afficiatur, neceſſe eſt, quoniam ex ea, tanquam

quam fonte principe, medulla oblongata ; & ex hac, prout partim eſt intra cranium, partim extra id, in ſpina, omne nervorum genus, veluti canales & ductus, ſenſum & motum, animali ſpiritu vectore, (ut *Galeni* veſtigia multi legunt) ſeu quaſi vectore, ac potiùs maximè neceſſariò inſtrumentô, à cerebro ejusque medullâ, ad partes ſensûs motûsque capaces deferentes, ortum ducit.

XI. *Fernelius*, (*Poſidonii* forsàn autoritate, ut exiſtimat *Mercurialis*, ductus) quem *Platerus* ſequitur, ſeptum transverſum, pulmones atque thoracem in Ephialte primariò affici vult, iſtorumque oppreſſionis cauſam ſtatuit pituitam craſſam aut melancholiam, per crapulam & cruditatem turgeſcentem: vaporem autem craſſum in fauces & cerebrum exhalatum, vocem ſupprimere, ſenſum atque mentem obturbare, & triſtia viſa offundere. Cui ſententiæ calculum ſuum addunt *Rondeletius*, *Hollerius*, *Duretus & alii*.

XII. Verùm, licet quandoque fieri poſſit, ut in *Ephialte* recenſitæ ſimul adſint cauſæ, aut prætereà fumis atque halitibus ex îmo ventre aſcendentibus ſepti transverſi motus impediatur ; vel fortè craſſi cujuſdam limoſique ſanguinis plenitudo circa venarum conceptacula, & membra ſpiritalia, ex ſuppreſſis menſtruis, hæmorrhoidibus, vel aliundè collecta, pectori, pulmoni, atque adeò ipſi reſpirationi incommodet: imò & ventriculus non ſuperandâ ciborum copiâ gravatus, diaphragma, ut *Zacutus* opinatur, comprimat. Non tamen propterea hæc propriè dicti Incubonis primæ ac præcipuæ ſtatuendæ ſunt cauſæ; quùm ab aliis

etiam, ſine his, fieri poſſit. Et ſanè, cùm non ſolùm motrix reſpirationi inſerviens, ſed &, quæ vocem promovet, & quæ aliorum membrorum omnium & motui & ſenſui præeſt, facultas, non ſatis ſit libera, maximo eſt argumento, tale quid præcipuè affici, quod harum facultatum ſedes & origo eſt primaria, & actionum earum principium proximum; ipſummet nempè cerebrum. Abſolvit præterea Incubus tempora ſua celeriter: eſt graviorum cerebri affectuum præſagus atque prodromus: anteceſſorem utplurimùm habet gravitatem capitis: ſolutus relinquit poſt ſe ſibilum atque ſtrepitum aurium; ipſumque ægrum difficulter expergefactum in falsò præconcepta opinione. Quæ, quomodò à thorace & diaphragmate dependeant, non video.

XIII. Quòd verò hanc in opinionem inciderint nominati Viri, cauſa eſt, quòd, cùm motus thoracis aliàs in ſomno etiam ſuperſtes ſit ac integer, & animali, etiam reliquis membris quieſcentibus, valdè neceſſarius, fiat, ut, quamvis univerſa facultas motrix lædatur, nihilominus ſolùm thoracis motus, tanquàm ſummè neceſſarius, læſus percipiatur. Et hinc ſenſus gravitatis in thorace, ac ſi ponderoſi quid ei incumberet, oritur.

XIV. *Antecedens.* Vapor modò dictæ obſtructionis cauſa immediata jam futurus, in cerebro conſiſtat, neceſſe eſt: in quo vel ob nativam illius debilitatem, aut intemperiem in primis frigidam alicundè contractam, ex alimenti cerebri excrementis ſolitis ſit generatus; vel ex partibus ſubditis, videlicet ventri-

culo,

culo, inteſtinis, meſenterio, jecore, liene, utero &c. crudô, præcipuè pituitosô aut melancholicô humore ſenſibiliter obſeſſis, aut immediatè capiti vapor ſit communicatus, aut, quod probabilius, vaporoſa & flatulenta materia, ut in reliquum corpus, ita cum primis iſtùc delata.

XV. *Cauſæ remotiores, procatarcticæ & evidentes* ſunt aëris conſtitutio frigida, humida, nebuloſa, craſſa, qualis eſſe ſolet hyemalis & auſtrina. Narrat quidam apud *Cœl. Aurelian.* Romæ aliquandò hunc morbum epidemium fuiſſe, & publicè graſſatum, & non paucos inſtar peſtis jugulâſſe. Temperies, præ cæteris phlegmatica & melancholica. Frigidorum pariter atque humidorum alimentorum creber eſus; nempè piſcium, fructuum æſtivorum & autumnalium: cibi lenti, viſcidi ac glutinoſi; cujus generis ſunt, qui membranoſi, nervoſi, tendinoſi: flatuoſi item, & quicquid eſt pravum, craſſum, concoctu difficile, atque melancholiam ac pituitam generare aptum. Nimia cibi potusque injurgitatio, & hanc ſequens cruditas: Undè videmus, temulētos, bibones, heluones, qui *Horatio* macelli barathra dicuntur, & cruditate laborantes, omniū maximè Ephialti eſſe opportunos: puerosque, præcipuè προθυμοτέρους *Hipp.* ob ἀδδηφαγίαν, & indè enatos in inteſtinis vermes, illô ſæpiùs infeſtari. Atque infantes in cunis patiuntur ſub ſomnum φόβους & pavores, Incubo valdè affines, cùm lac copioſius, quàm par eſt, ſuxerunt, vel pulticulis farinaceis, minùs ritè concinnatis, aut tamen ultra modum, ſunt farcti. Somnus ſtatim à paſtu captus: Tum enim, ordiente calore coctionem,

nem,(primò namque mediove ſomno contingit Incubus) & in ingeſtum cibum agente,vapores craſſiores, majori exſurgunt copiâ, nec,ſicuti à vigilantibus, ſatis diſcuti poſſunt: item & cui ſub dio & in ſolo cubantes indulgemus. Cubitus ſupinus: Ejuſmodi enim ſomnus,inquit *Avicenna*, diſponit dormientes ad Apoplexiam,Epilepſiam, Incubum & ſimiles affectus. Rationem dat *Mercurialis*: quia hoc modô materia faciliùs ad nucham,& partes cerebri poſteriores provocatur quaſi,& movetur. Addi præterea pro Incubo poteſt: quòd hocce in decubitu vaſa magna in dorſo incaleſcant,& vapores copioſiùs ad caput mittant: meatus,per quos ſpiritus tranare debent, nonnihil comprimantur & concidant: pectorisque gravitas eò faciliùs obtingat, quùm non ita liberè dilatetur,quàm ſi in alterutrum latus decumbitur; præſertim in corporibus obeſis & pinguibus: collabitur enim quodammodò in ſeſe thorax,& fit anguſtior. Undè etiam ſtertor eſt facilior & crebrior. Balneum frigidæ. Vita umbratilis & delicata, ſedentaria, ſellularia atque otioſa. Suppreſſio & retentio excernendorum & evacuandorum, &c.

XVI. Ut *tota mali generatio* hæc ſit. Vapor quidam condenſatus, nebuloſus, teter & utplurimùm frigidus,vel propriô cerebri vitiô, vel materiâ è corpore inferiore, præſertim hypochondriis,ubi ſæpè vitioſorum humorum ingens ſaburra delitеſcit, ei ſuppeditatâ,generatus,ſub primum ac medium ſomni tempus à concentrato calore motus, ad baſin cerebri tandèm ſidit atque decumbit: & ſic principia atque exortus nervo-

nervorum nebulosâ suâ crassitie obstruendo facit, ut spiritibus animalibus via atque aditus intercludatur, quò minùs solitâ ac debitâ copiâ in membra motui sensuique destinata influere, & tanquàm primum ac præcipuum, per quod anima agat, instrumentum, cum singulorum membrorum calido innato juncti, facultates & conservare, &, ut ad actum secundum accedant, efficere queant. Ex quo fit, ut sensus obtundatur, hebetetur & torpescat; motus, præcipuè pectoris, qui continuus est, impediatur; corpusque leviter refrigeretur: quæ refrigeratio sæpè in Ephialte vehementiore, ab extremis pedum partibus orditur, & secundum nervorum ductum, nunc celeriùs, nunc tardiùs, ad caput usque recurrit.

XVII. Has læsiones cùm homo semisomnis percipit, somnum excutere, assurgere, brachia movere, fugam capessere, loqui aut clamare conatur: at, si vapor adhùc sit multus, difficulter admodùm id efficit, & incassum aliquantisper laborat, quantumvis anxiè laboret; donec tandem impensiore conatu, & accitô præ anxietate calore, flatibusque discussis, & apertis meatibus, ad sese iterum redeat. Intereà autem, dùm adhùc dormituriens & dormitillans ita occupatur, varias causas, undè hoc proveniat, comminiscitur & somniat: (ut enim sensus communis, species sensiles, objectorum imagines, à sensibus exterioribus oblatas accepit, ita easdẽ phantasiæ suggerit) ut non nisi à ponderoso quodam, thoraci incumbente, se premi, aut ab hoc vel illo hostiliter invadi & suffocari, vel violenter ad Venerem comprimi opinetur. Non secus, inquit

Sennertus, ac quibus in aliqua parte causa morbifica, & dolorem excitans, delitescit, & per somnum agitatur: ii se vulnerari, à sævis animalibus morderi, vel aliô modô lædi, aut, sicuti cuidam brevi pòst facto paralytico accidit, crus lapideum habere somniant.

XVIII. Et quamvis citra omne qvidem dubium à respiratione impedita, & gravitatis sensu, triste illud somnium de opprimente aliqvo præcipuè oriri certum sit: vero tamen prætereà etiam videtur simillimum, vapori aliquid in hoc acceptum esse ferendum, ut qui spiritibus se immiscens, prout vel ex humore phlegmatico, vel melancholico resolutus, ita in causa est, ut variæ species per somnum imaginationi offerantur. Et cùm, ex qvocunque horum tandèm etiam sit humore, gravis tamen semper, crassus atque teter existat, spiritusque tantùm turbet, inqvinet atque obfuscet, non potest, qvin turbulenta etiam, prodigiosa ac tristia pariat somnia: ut homo terriculamenta, &, nescio qvæ, absurda & formidolosa visa imaginetur ac fingat, & animo anxio inanes figuret larvas; juretque sæpè sanctè, se probè audivisse adventantem, qvi stragulis ac tegumentis sublevatis, vel planè submotis, frigidissimâ manu pedem ipsi corripuisset, vel saltem pollicem pedis fortiter strinxisset. Non pauci omni asseveratione affirmant, se hôc malô correptos, vidisse tacitis suspensisque gressibus incedentem, stolâ candidâ amictam, procerioris staturæ fœminam: vel, ut ejusmodi phantasmatum facies & gestus mirificè depingunt, virum atrum, aspectuque horrendum; qui vel sensìm sensimque in illos molliter reclinâssent, vel impetuosiùs aliquoties insiliissent.

XIX.

XIX. Antiqvitas gentilitia, ut de Lemuribus, Manibus, Mormolyciis, Empusis, Pythonibus, Sympythis, Pythonissis (ut prætercam varias illas à Poëtis citra necessitatem excogitatas Diabolorum phalangas; &, quorum notitiam ex eodem Ethnicismo nostra qvoque ætas traxisse videtur, Lycanthropos, Cobaldos, Homunculos domesticos, i. **Weerwölffen/ Kobbolden/ guegen/ Ollken edder Dellrikken/** & id genus alios) multa nugabatur; ita, teste *Hipp.* etiam hoc malum ad Dæmones referebat: adeò, ut etiam inter veterum Medicorum remedia ad Sympythos, & à Dæmonio obsessos, ad spectra & lemures arcendos & fugandos, ad veneficia, incantationes & fascinationes averruncandas concinnata, non minùs etiam contra Incubum reperias. *Alcinous in Dogmate Platonis*, oracula, vaticinia & somnia esse vult.

XX. Nec nostris temporibus desunt, etiam ex Eruditis, qvi tantùm illusiones Satanæ, larvas atq; spectra esse dimicant: Qualia phantasmatum genera *Iudæi*, eorumque *Rabbini*, plebs superstitiosissima, ex semine Adami procreata fuisse contendunt, centum illis & triginta annis, qvibus ab uxore abstinuit, postqvàm Cain fratrem interfecerat. Proque singulari remedio jubent, septem circulos circum sepulchrum fieri, ne cadaver intromittendum subeant, eôque ad nocendum utantur. Dignum sanè patellâ operculum! Similis lactuca labrorum! Et vulgus nostrum omnem culpam in sagas seu lamias, striges, volaticas, noctivagas, lucifugas, veneficas, maleficas, sortilegas, pharmaceutrias & incantatrices confert; ut, si quis nocte præ-

teritâ Ephialten fuerit passus, certò affirmet, se ab hac vel illa anicula, quæ ipsum occultè fortè & clanculùm ardeat, ita esse oppressum. Immò qvibusdam in locis vulgariter, sed minùs laudabiliter, conspectâ saltem anili quâdam facie deformi, incubam præ se ferre ajunt: præsertim si supercilia sub fronte coëant invicem, ut interstitium inter ea, quod aliàs dicitur Glabella, conspiciatur hirsutum. Et quibus prætereà aliis internosci dicant notis, qvas referre pudet.

XXI. Verùm, etsi non negetur, Cacodæmonem, cujus magna vis & ex actionibus, quas, non tamen sine permissu divino, exercet, & ex titulis, quos illi Scriptura tribuit, omninò liqvet, etiam in piissimos quandoque grassari, & qvomodocunq; vel ipse, vel per satellites suos qveat, tendiculas hominibus struere, glaucomata offundere, & in tenebris præcipuè, ac noctu terrorem ac metum cuivis facilè incutere; imò, ut existimat *Avicennas*, cui *Mercurialis* & *Sennertus* pollicem premunt, hoc morbô interdum tanqvàm instrumentô ad affligendos vexandosque homines uti posse. Tamen, ut posterius hoc non prorsus considerationis est medicæ, & prius illud tantùm sublimioris scientiæ & curæ; ita certissimum est, positis suprà recensitis, ex natura depromtis causis, cæterisque reqvisitis naturalibus, non posse, quin ejusmodi exindè resultet affectus: ut adeò tunc aliundè petere rationes, stolidissimum sit. Quin imò ex ipsis etiam Ethnicis fabulosa hæc deliramenta rident, & malum minimè Dæmoniacum, sed potiùs præludium ipsius Melancholiæ, Epilepsiæ & Apoplexiæ, & rectiùs quidem,

dem, ſtatuunt *Avicennas*, *Poſidonius*, *Aëtius*, *Oribaſius*.

XXII. Ut hinc rectè *Hollerius* Caput ſuum de Incubo ordiatur h. m: Incubus, qvi ἐφιάλτης, ἐπιβολὴ &c. dicitur, neque Deus, neque Semideus, neque Cupido, neque Dæmon, (ejuſve ludibria ac terricula, neque viſiones, afflatus & raptus enthuſiaſtici) neque incubans vetula: Sed Symptoma eſt, qvod ex morbo ſuo, qvi ex cauſis ſuis, quæ tantùm ex natura ortum ducunt.

DIFFERENTIÆ.

XXIII. Incubus alius eſt idiopatheticus, cujus cauſa & in cerebro exiſtit, & etiam in illo eſt genita: alius ſympatheticus, cujus cauſam partes inferiores capiti communicârunt. Alius ex pituita ortus: alius ex melancholia. Alius gravior & vehementior, integrum ſubiens corpus cum levi quodam horrore: levior alius, & tolerabilior, non multùm ultra pectus & epigaſtrium deſcendens. Nunc breviùs durans: nunc diutiùs. Nunc citiùs & crebriùs inſultus ſuos repetens: nunc tardiùs & rariùs.

SIGNA.

XXIV. *Diagnoſtica*. Præſentes qvi vigilant, audiunt Ephialte laborantem miſerè & anxiè qviritare & gemere, vocem edere obſcuram, inarticulatam & nihil certi ſignificantem. Ipſe æger expergefactus conqveritur, ſibi inter dormiendum qvid qvaſi incidiſſe, & graviter moleſteque incubuiſſe, vel à qvodam penè eſſe ſtrangulatum; ut neque facilè reſpirare, neque clamare, & alios in auxilium vocare, neque ſe liberè movere, & onus, quô ſe gravatum, torpidus, qvaſi ſub velamen-

to, ſenſiſſet, amoliri, neque fugere potuiſſet: donec tantò tandem conatu ac labore ab hoſte maſculè ſe tamen vindicâſſet. Quæ, ut breviter omnia, ita eleganter verſibus complexus eſt *Virgilius*:

Ac veluti in ſomnis, oculos ubi langvida preſſit
Nocte qvies, neqvicqvam avidos extendere curſus
Velle videmur, & in mediis conatibus ægri
Succidimus, non lingva valet, non corpore notæ
Sufficiunt vires, nec vox, aut verba ſeqvuntur.

XXV. His itaque ſignis facilè ab aliis Affectibus diſcernitur Incubus. Sunt equidem, qvi eum *Epilepſiam parvam & nocturnam* appellare non dubitant. Verùm multùm inter ſe hi duo affectus differunt. Epilepſiæ enim cauſa (proxima) eſt vapor vel humor, ſpecificâ & occultâ vi meninges ſeu cerebri membranas, genusque nervoſum vellicans: undè corpus convellitur, & motu inordinato atq; non voluntario concutitur: functiones animales omnes tolluntur; atque indè poſt paroxyſmum æger nihil eorum, quæ circa ſe geſta ſunt, recordatur. Incubi verò cauſa tantùm vapor eſt, isque manifeſtâ præditus qvalitate, minimeque mordaci & acri; introitus in nervos oppilans: undè motûs impotentia, ſenſusque imminuitur ſaltèm, & actiones principes depravantur & corruptè fiunt, non prorſus abolentur & ceſſant: ut etiam, quid ſibi in ſomno contigerit, vel contigiſſe ſint imaginati, id omne ordine aliis referre nôrint Incubum paſſi.

XXVI. Accidit quoque nonnullis, (Quod παρέργως interſeruerim, occaſione à præced. th. ſumtâ) ut interdum ſub primum ſomnum ſubitô quôdam motu

motu, quoad totum corpus ſemel tantùm concutiantur, & in ſeſe qvaſi corruant; undè lectus etiam commoveatur, & ipſi dormientes excitentur. Qvi motus convulſivis non multùm videtur abſimilis, & procul dubio accidit à vaporibus qvibusdam acribus ex ventre inferiore aſcendentibus, & nervos eorumve principium vellicantibus, ſed qvi ſtatim evaneſcant. Sic & exſilimus quandoque in ſomno vehementer conſternati, & ſæpè non levi terrore perculſi, cùm nos cædi, pungi, vel ex alto decidere ſomniamus. Sed ut hæc ſunt motus; & poſterius qvidem ex mero ſaltem ſomnio; prius verò ex cauſa qvodammodò acri: ita faciliimè ab iis Incubus diſcernitur.

XXVII. Ab *Apoplexia* differt, quod in hac denegati ſpirituum influxûs & motûs longè plures, eæque (remotiores) aliæ ſint cauſæ, atque animales actiones omnes, motus ſcil. ac ſenſus, non citra graviſſimam facultatum principum læſionem, protinùs auferantur, ipsâ etiam reſpiratione quandoque ceſſante, ſiquidem Apoplexia ſit fortiſſima: ſique ſolvatur, plerumque in paralyſin deſinat. Quæ de Ephialte minimè affirmari poſſunt. A *Caro* evidenter differt ſomnô & reſpiratione: illô in Caro graviore ac profundiore; hâc in Incubo difficiliore.

XXVIII. Eſt quoque in *Lethargo* reſpiratio rara & imbecilla: ſed longè prætereà major, imò perpetua ferè ac inexplebilis in ſomnum propenſio, &, ut *Celſus* loquitur, inexpugnabilis dormiendi neceſſitas, cum delirio & læſa memoriâ, lentâque febre continuâ. Quæ Incubo non conveniunt.

XXIX.

XXIX. A *Catalepsi* sive *Catoche* discrepat, quod illius causa sit vapor fixativus & congelativus, qui figit & immobiles reddit spiritus; eos quidem, qui phantasiæ, à qva motus dirigitur, ministrant. Qualis vaporum & spirituum natura Chymicis satis nota, qvalisque spirituum illorum est, qui in terræ motibus, & aliàs etiam è terræ cavernis, & fodinis metallicis erumpentes, atque in ipso interdum fulmine præsentes, homines & bruta repentè rigida reddunt. Ut nota illa *Cardani* historia, de octo messoribus, sub quercu inter cœnandum fulmine percussis, testatur: qui omnes eô, quô discubuerant, situ, gestu & figurâ, statuis similes sunt reperti. Undè rarissimi affectûs admiratione dignissima emergunt symptomata, ut omninò hìc τὸ θεῖον *Hippocratis* concurrere videatur. In Incubo aliter constitutæ causæ alius effectus.

XXX. A *Comate somnolento* seu *Cataphora*, & *vigili* seu *Typhomania* distat Ephialtes, tùm causâ, tùm accidentibus. Coma enim ὑπνῶδες oritur à vi peculiari ὑπνωτικῇ καὶ ναρκωτικῇ, spiritus animales torpidos & ad actiones ineptos, reddente, ac in vapore qvodam residente, qui à venis & toto, in febribus, malignis præcipuè, & quæ κωματώδεις appellantur, vel à parte aliqva vitiosis humoribus scatente, vel ex assumtis medicamentis & venenis narcoticis ad caput elevatur. Hinc diu & profundè, demissâ ferè inferiore maxillâ, & hiante ore dormiunt ægri, atque excitati difficillimè palpebras attollunt, iterumque in gravem somnum delabuntur. Ἄγρυπνον itidem à vapore narcotico, sed simul mentem turbante, aut cui præterea aliqvid adjungi-

jungitur,quod vigilandi neceſſitatem infert,ut inflammatio phrenetica &c. Undè hoc affectu laborantes oculis conniventibus ſomnum captant, dormire tamen neqveunt; aut ſi dormiant, mox iterum excitantur,delirant,inepta loqvũtur & agunt,corpus variè movent & jactitant, temerè è lecto ſurgunt, moxq; iterùm decumbunt. Aſt Ephialtes à cauſa ejuſmodi qualitatibus deſtitutâ, aliaque inferente ſymptomata, ut theſſ. de cauſſ. & prima de ſignn. monſtrârunt.

XXXI. Neque putandum, idem quid eſſe Incubum cum *Sopore gravi*, quem nominant,(graviore quidem,& arctiore,quàm in ipſa Typhomania,cujus habetur ſpecies) eorum, qvi adeò diu atque profundè dormiunt,ut ipſis anima è corpore exceſſiſſe videatur; ſomnia mira ſomniant, & poſtmodùm vigilantes, quæ per quietem viderunt ac audiverunt, ex phantaſiæ intentione, quæ, reliquis ſenſibus feriantibus, circa ejuſmodi imagines magis occupata eſt & fixa, veriſſima eſſe credunt,& tanquam vera narrant: quos vulgò Ἐκςατικοὺς nominant. (Puta è naturali cauſa tales: nam qui ex virtute ſuperiore fiunt, &, ut verè dicti Ecſtatici, divini quid patiuntur: aut fortè Cacodæmonem habent vel invitos ludentem, vel ex fœdere optatum πάρεδρον: quemadmodum ſagæ in *Sopore*, ut vocant, *Dæmoniaco*, ubi ſe per aërem ferri, montes & maria transmeare, lautè epulari, choreas ducere, cum Dæmone congredi,atque alia agere putant, & eadem poſteà etiam vigilantes credunt. Quod quamvis negandum omninò non ſit, poſſe reverà ope Diaboli lamiarum corpora in ſublime levari: poſſe,eô habenis moderante,un-

te,ungventis, nescio qvibus, delibuta, admurmuratisque verbis, & ceremoniis nonnullis adhibitis, per caminos evolare, atque ita furcis, scopis, aut phalerato, ut ajunt, capro nigro insidentia, ad loca peregrina, conventicula sua, & comitia nocturna transportari: tamen etiam compertum est, ejusmodi sagas tum temporis in cubiculis, aut alicubi domi suæ profundissimô somnô sepultas, & velut exanimes repertas, & maritos interrogatos, fuisse testatos, uxores suas, qvæ se symposiis illis, tripudiis, ac concubitui interfuisse confessæ erant, nunqvam lectô pedem extulisse. De iis, inqvam, Medici non est agere.) Nam provenit naturalis illa dicta ἔκστασις itidem à vapore & somnum inducente, & simul insomnia excitante. Solùm in eo videtur esse differentia, qvod hìc, quàm in Comate vigili, somnus sit arctior. Atque habere narcotica quædam vim somnum inducendi, & multa in somno spectra injiciendi, patet ex eo, quod *Prosper Alpinus* scribit, Ægyptios certò affirmare, si affium, vel asis, vel bosa, vel bernavi, vel bers (descriptionem horum medicamentorum narcoticorum allegatus Autor suppeditat) assumant, se plurima pulcherrima viridaria, formosissimas puellas, milites, bella, ignes, urbes ardentes, & varia, qvibus delectentur, per somnum videre. Ex his itaque eadem, quæ præcedente thesi fuit, oritur διάγνωσις.

XXXII. Ab *enumeratis Affectibus in universum* discernitur Incubus, qvod plerique omnes sint symptomata graviter ægrotantium. Hic verò, testib. *Cæl. Aurel. & Actuar.* suapte naturâ non admodùm pravum vitium, siqvidem semel saltèm atque iterum contingat: qvod-

qvodque iis etiam accidere possit, qui adhuc in sanitatis latitudine sunt constituti, & ab optimo corporis habitu, perfectissimaque sanitate, Græcis ἐυεξία seu καθ' ἕξιν dictâ, non multùm absunt.

XXXIII. *Causarum & locorum*, undè vapor elevatur, *differentia* è suis signis cognoscitur: præsertim verò ex specierum, quæ per insomnia imaginationi offeruntur, diversâ pro natura humoris qualitate: itemq; ex capitis, ventriculi, hypochondriorum &c. constitutione.

XXXIV. *Prognostica*. Qui pingves, crassi & phlegmatici sunt, otiosi item, crapulæ & ingluviei dediti, pituitosorum ciborum esu delectantur, cerebrum habent frigidum & humidum, chartis impallescunt, & literarum studiis in concubiam usque noctem invigilant, præ cæteris Incubo sunt obnoxii: secundum hos, qvi melancholiâ abundant.

XXXV. Si rarior sit Incubus, & à causa externa refrigerante, aut crapulâ continuatâ proveniat, minùs perniciosus est. Deterior, & haud contemnendus, si ortus à causa interna perseveret diutiùs, invadat crebriùs: relinquat, & antecedentes habeat tinnitum ac sonitum aurium, vertiginem & dolores capitis, eveniatque partim dormienti, partim vigilanti. Periculosissimus, si præstereà in ipso insultu videatur semisomno caput leviter concuti; æger præsentiat venturos insultus, & post excitationem aliqvantùm stupidus permaneat; sudor frigidus, cordis & membrorum tremor, pallidus lividusque faciei color, aut planè syncope superveniat. Ab hoc enim non difficilis erit via ad Epi-

 lepsiam,

lepſiam, cùm ſc. vapor tandèm acquiſiverit pravitatem, atque διάθεσιν ἐπιληπτικήν; aut ad Apoplexiam, cùm meatus cerebri fortiùs occupârit, & tandem iterùm in humorem collectus & condenſatus fuerit; aut ad Melancholiam, cùm vapor ater exactiùs cùm ſpiritibus fuerit commiſtus. Immò pueros quandoque, & obeſos præcipuè, in vitæ diſcrimen conjicere, & prorsùs interimere, multi ſunt, qui de Incubo affirmant, idque exemplis probare conantur. Verùm Incubum per ſe, & qvà incubus eſt, hoc præſtare, ſtante recitatâ ejus definitione, eſt qvod negamus.

INDICATIONES & CURATIO.

XXXVI. Vapor obſtruens diſcutiendus. Humor, ex quo gignitur vapor, evacuandus. Humoris cauſa, ſive ea capitis, ventriculi, hepatis, aut alterius cujuſdam membri ſit imbecillitas, ſive error externus, removenda.

XXXVII. Qvare in ipſo paroxyſmo excitetur in ſeſe obſcurè ita ejulans æger, compellatione per nomen proprium, aut agitatione corporis; ſed blandâ atque leni, ne ex incuſso terrore ac conſternatione in gravius præcipitetur periculum.

XXXVIII. Si graviores ſolitis reverſuri ſentiantur inſultus, citra moram in plethoricis aperiatur vena, vel cephalica, vel hepatica; in mulieribus ex ſuppreſſione menſium laborantibus, ſaphæna. Ubi phlebotomiam adminiſtrare non licet, ſcapulis & cruribus cucurbitulæ applicentur, & revulſionis gratiâ clyſteres, ligatu-

ligaturæ dolorificæ, ac partium inferiorum frictiones duriores adhibeantur.

XXXIX. Dein præmissis ἐκκοπρωτικοῖς, quæ primas vias mundificant, humor seu pituitosus, seu melancholicus præparetur attenuantibus, incidentibus & abstergentibus, non omissis, quæ flatus simul discutiant: atque ita agilis reddita materia, per phlegmagoga & melanagoga exturbetur. Hæmorrhoides & menstrua suppressa provocentur. Vermes, si adsint in intestinis, necentur & expellantur.

XL. Si materia in cerebro consistat, & metus sit, ne in alium affectum transeat malum, aliqvoties per intervalla repetantur καθαρτικά. Diligens enim ad caput habendus est respectus, & tota cura partim ad inferiora viscera, ventriculum, &, præsertim in constitutione melancholica, ad hypochondria & cor, partim ad affectum cerebrum dirigenda.

XLI. Atque sic post evacuationes universales, docente Medendi Methodô legitimâ & ordinariâ, nunc Caput privatim purgetur errhinis, masticatoriis, & gargarismis, vicibus iteratis. Intemperies corrigatur, ipsumque cerebrum vigoretur ac roboretur; intùs decoctis, aq. destillatis & spiritibus, sirupis, electuariis, conservis, conditis, confectis, rotulis, morsulis, trochiscis, speciebus aromaticis, trageis, aliis; extrà epithematis, fomentis, cucuphis, embrochis, lotionibus, oleis, ungventis, cataplasmatis, emplastris, suffitibus, odoramentis, balsamis, &c.

XLII. Ventriculus confortandus, & cor, & cætera viscera in redonata ζυμμετρία per appropriata sua

conſervanda,ut in poſterum laudabiliùs fungantur officiis ſuis.

XLIII. A cibo ſumantur, qvæ aſcendentes vapores reprimunt, & os ventriculi claudunt: Dum cubitum itur, qvæ coctionem promovent, & capiti benefaciunt. Et pediluvia non negligantur; cùm vapores à capite revellant.

XLIV. Infantes, qvi huic morbo & pavoribus in ſomnis ſunt obnoxii, cùm malum plerumque à lactis & lacticiniorum in ventriculo corruptione proveniat, tractentur ita: ut, ſi lac à nutrice non bonum ſuppeditetur, vel illud corrigatur, vel nutrix mutetur. Si copioſius infantes ſumſerint lac, parcius poſthàc præbeatur. Si ventriculus ſit debilis, extrà oleô abſinth. menthæ, maſtichinô inungatur, vel emplaſtrum aliqvod ſtomachale imponatur. Lac verò corruptum è ventriculo abſtergatur melle roſ. ſol. Non ſtatim à repletione dormiant, ſed hinc indè geſtentur, donec cibus deſcendat. Exhibeaturque interdùm ex pulticulæ pauxillo lingendus pulv. ex radic. pœoniæ, margarit. coralliis.

XLV. *Amuleta* commendantur: radix pœoniæ (Antiqvis propterea ἐφιαλτίας dictæ) de collo ſuſpenſa; ſed qvæ juſtô tempore ſit collecta: corallia rutilantia: lapis chryſolithus auro incluſus, & vel collo, vel brachio ſiniſtro alligatus. Pro ſecreto qvoque habetur pellis lupina, ut inter dormiendum vel capiti ſaltèm ſit tegumentum, vel univerſo corpori ſtragulum. Et quamvis ea, proprietate juvare videatur, tamen præterea etiam ſiccat & calefacit, *Mercurial.* & ſic

mani-

manifestè potiùs agit: Laudatur item pecten eburneus, quô sæpiùs comantur capilli, pectine semper versus occiput & in partem posteriorem ductô. Ajunt etiam anisum pulvinari suppositum prodesse; sed ajunt.

XLVI. *Diæta.* Pharmaciæ auxiliatrices manus præbeat bona & legitima diæta. Nam impura corpora, qvalia pleraque præsupponuntur Ephialticorum, qvô plus nutriveris, eò magis læseris, *Hipp.* Quicquid enim extruxerit pharmaciâ, mala diæta iterum destruet. *Ianus Damascenus* tanti diæteticam medelam facit, ut eam pharmacevticâ & chirurgicâ præstantiorem judicet, & apertè ingenueque fateatur, quòd si solâ victûs ratione, citra pharmacum, mederi liceat, nihil neque prius esse, neque rectius.

XLVII. Aër er. sit lucidus, purus atque serenus, vergens ad calidum & siccum, sive naturâ, sive paratus arte. Valdè tamen calidus etiam est cavendus; cùm & caput repleat, & humores in eo contentos, liqvet & fundat, flatusque excitet, & sæpè malum hoc, qvod latebat, detegat. Hinc etiam videmus, eos, qvi intemperie cerebri cum pituita laborant, si sub solis radiis morentur, vel caput ad ignem calefieri sinant, pejus habere. Ideoque commodissimus est aër siccus, qui in alterutra qvalitate activarum non multùm excedat, ad calidum tamen plus, quàm ad frigidum vergat. In melancholia autem eligatur aliqvantùm humidior. Vitetur nebulosus, & tetris halitibus inquinatus, & qui est circa fluvia, stagna, lacus cœnosos, paludes putridas. In locis subterraneis non diu morandum.

randum.

randum. Caput æſtate leviter tegatur, & radiis ſolis nudum non exponatur, ut nec lunæ; hyeme benè tegatur, ſed non oneretur.

XLVIII. Victus ſit tenuis & parcus, in primis cœna. Alimenta ſint boni ſucci, facilis coctionis, nec frigida, nec craſſa & excrementitia, nec flatulenta & vaporoſa, ſed attenuandi vi prædita. Abſtineatque æger à multo piſcium eſu, præſertim eorum, qvi carnem molliorem habent; à lacte item & lacticiniis, carnibus glutinoſis, fumô induratis, animalium annoſorum; laganis, leguminibus, fungorum generibus, & ſimilibus. Panis ex bono frumento, ſit benè fermentatus, ritè ſubactus, & coctus cum ſemine carvi, aniſi, & modico ſalis: commodior eſt bis coctus. Reliqui cibi condiantur ſalv. major. roremar. pipere, caryophyll. cinam. nuce moſch: & præcipuè pituitâ peccante, hysſop. ſerpill. ſatur; melancholiâ; fl. buglosſ. borrag. &c: ibique carnes potiùs ſint asſæ; hìc elixæ. Alimentorum diverſitas inprimis vitetur. Vinum, cùm caput repleat, parcius ſumendum, vel eô tenuiori utendum, aut cereviſiâ tenui, vel aquâ, in qua ſemen coriandri, aniſi, & cinamomum ebullierint.

XLIX. Corporis exercitatio ſit paulò vehementior, jejuno ſtomacho, & recrementis priùs depoſitis. Somnus moderatior, parcior potiùs, quàm nimius, qvi horas ſeptem vel octo non excedat; nocturnus, non diurnus; nec ineatur, niſi duabus vel tribus à cœna horis exactis; ante quem levis deambulatio utilis. Decubitus in ſomno ſit in alterutrum latus,

non

non supinus. Dormiatque æger capite elatô & tectô.

L. Post somnum, antequam è lecto surgat, pedes, crura, & brachia diligenter fricentur, quâ frictione & calor naturalis excitatur, & fit à capite aversio. Venus immoderata mirum in modum capiti est noxia. Animi affectus, qui spiritus agitare, & turbidiores reddere possunt, vitandi, & maximè mæror, & tristitia, quæ caput frigidius reddunt & debilitant. In multam noctem non lucubrandum. Alvus sit laxa, & nisi respondeat, sollicitetur subindè pilulâ unâ atque alterâ ex aloë ante cibum assumtâ, aut terebinthinâ Cypriâ avellanæ magnitudine eodem tempore deglutitâ, ut primæ viæ mundentur, & vapores ad caput tendentes revellantur. Possentque hunc in usum ejusmodi formari pilulæ:

℞. *Terebinth. Cypr. vel Venetæ* ℥ß.
aloës rosat. ʒiij.
agaric. trochisc. ʒiß.
F. pil. mediocres.

Δ. T. Θ.

COROLLARIA.

I.

Λυκανθρωπία Medicis est species Melancholiæ, vel Delirium partim Melancholiæ, partim Maniæ affine, Insania lupina vocatum, quâ prehensi præposterè ratiocinan-

tiocinantur, ut melancholici omnes, seseq; in lupos migrâsse arbitrantur. Qua de causa domo egrediuntur, potissimum noctu, locaq; petunt solitaria, & circa mortuorum sepulchra versantur, luposq; imitantur moribus & actionibus cunctis: imò affectus quoq; lupinos, & desiderium greges ovium invadendi, laniandi & devorandi obtinent.

II. *Ejusdem quoq; in Medicina considerationis sunt* Κυνανθρωπία *&* Γαλεανθρωπία.

III. *Lycanthropia, qvam* Olaus Magnus *annuatim in Borussia, Livonia & Lituania sub noctem Nativitatis Christi; &* Peucerus, *duodecim proximis à Natali diebus contingere asserunt, vel fabulosa est, vel præstigiosa.*

IV. *Qvam* Bodinus *statuit, & fabulosa, & omninò nulla.*

V. *Vna enim unius rei, ut tantùm est essentia, ita unica quoq; tantùm intrinseca & specifica forma, quæ illud principium est, qvod rei & essentiam & nomen largitur: Et qvô sublatô, formati nihil est reliqvum. Aliaq; forma semper aliam postulat materiam.*

VI. *Dæmones, qvantumvis cum sagis, utcunq; fiat, congrediantur, easque, ex propria ipsarum confessione, ut etiam pariant, imprægnent, non tamen generant.*

VII. *Vna pars princeps, Cor.* Arist.

VIII. *Tres principes, Cor, Cerebrum & Hepar.* Gal.

IX. *Qvatuor, Cor, Cerebrum, Hepar & Testes.* Gal.

X. *Omnium verò, & omnium principum ac principiorum summus princeps, atq; primum & unum Principium sine principio, DEVS:*

CUI HONOR, GLORIA, ET GRATIARUM ACTIO.

Præstan-

Præstantißimo

Domino Respondenti

Salut.

N*ominibus variis velut* Incubus *indigitatur,*
Sic etiam varios affectus gignere suevit.
Nam cùm homines capiunt nocturno tempore somnum,
Se credunt sævo crudeliter opprimi ab hoste:
Et grave onus medio dicunt incumbere ventri:
Respirant ægrè: sensus hebetantur: & ipsi
Torpescunt motus, ut vix evadere poßint,
Surgere si omninò cupiant: non edere vocem
Possunt, qua valeant mentis benè promere sensa:
Longiùs affectus si perduraverit iste,
Viribus evigilant exsuti & corpore fesso.
Hunc *ergo affectum, cùm tu, doctißime AVENI,*
Explanare tuis thesibus jam ritè labores,
Egregiam sanè laudemq́; decusq́; mereris.
Et cùm solicitè consveto more rogâris,
Ut tibi versiculos vellem conscribere paucos,
Non potui genus officii hoc tibi jure negare.
Opto ergo, ut dextrè studiis incumbere poßis
Artis Apollineæ; verùm non Incubi *atrocis*
Persentire unquam symptωmata dira minasve.

Melchior Sebizius, Med. Doct.
& Prof. Com. Pal. Cæsar. Reipubl.
Argentor. Archiater, & Capituli
S. Thomæ Præpositus.

Nobilißimo atque Præcellentißimo,

DNO. IOANNI AVVENIO,

Medicinæ Candidato dignissimo, Fautori, Amico sincerissimo, oculissimo

JOANNES AVVEN, CANDIDATVS.

ἀναγραμματικῶς.

AVE, TV VNIO CANDIDE SANANS!

Amphimacro - Ionicum

TU rotis pulverem colligis fervidis:
Oleastrum Tibi nectit Meditrina.
Adjicit de Paro scrupulum Lœmius,
Epidaurum, & quoque Cous Nomopœus:
A. suum non Tibi denegat Pergamum:
Tibi PATRES Venerandi, BENE! Clamant:
Ter, qvater gratulor Tî, Coi municeps.
Sibi virtus, Iô virtus, bona merces!

ἐπινίκιον canebat

Georgius Franke/C. P. Cæsar.
Medic. C.

Terq; & quatter AVE, dulcißime noster Aveni,
Artis & ad Medicæ culmina summa VENI!

sic αὐτοσχεδιασί

M. F.
C. F.

FINIS.